

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

**הטרדות מיניות במוסדות להשכלה גבוהה
לשנת תשע"ו -**

**ריכוז נתונים מתוך דיווחי המוסדות
לוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון
מגדרי**

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240/1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

י"ז בטבת תשע"ז

15 בינואר 2017

כתיבה: ד"ר אילה אליהו

אישור: אורלי אלמגור לוטן, ראש צוות

תוכן העניינים

<u>1</u>	<u>תמצית</u>
<u>2</u>	<u>מבוא</u>
<u>3</u>	<u>1. ההוראות הנוגעות למניעת הטרדה מינית במוסדות להשכלה גבוהה בישראל</u>
<u>4</u>	<u>2. דיווחי המוסדות להשכלה גבוהה לוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי בכנסת</u>
5	2.1. הדיווח לוועדה
7	2.2. מינוי האחראיות והכשרתן
9	2.3. פעולות הדרכה למניעת הטרדה מינית
10	2.4. התלונות, מאפייני המתלוננות והנילונים, וסוגי ההטרדות
17	2.5. דרכי הטיפול של המוסדות בתלונות
<u>19</u>	<u>3. נקודות לדיון</u>
<u>20</u>	<u>4. נספחים: ריכוז כלל דיווחי המוסדות</u>

מסמך זה מוגש לוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי, לקראת דיון בנושא ההטרדות המיניות במוסדות להשכלה גבוהה בישראל. במסמך מוצגים נתונים מתוך הדיווחים לפי התקנות למניעת הטרדה מינית חובת מעביד, התשנ"ח-1998, שהוגשו לוועדה על-ידי המוסדות להשכלה גבוהה בישראל. מסמך זה כולל נתונים מתוך הדיווחים שהוגשו לוועדה עד ה-15 בדצמבר 2016, ומתייחסים לטיפולם של המוסדות בהטרדות מיניות בשנת הלימודים האקדמית תשע"ו (2015-2016).

תמצית

- מבין 152 מוסדות להשכלה גבוהה החייבים בדיווח לוועדה, 65 מוסדות (43%) הגישו דיווחים לשנת תשע"ו, מהם כשני שלישים הגישו תשובות מלאות, והיתר תשובות חלקיות. רוב המוסדות הגדולים להשכלה גבוהה דיווחו לוועדה (כל האוניברסיטאות, רוב המכללות האקדמיות) ורבים מבין 87 המוסדות שלא דיווחו לוועדה הם מוסדות קטנים. בהשוואה לשנה שעברה – השנה הראשונה שבה חלה חובת הדיווח ובה דיווחו 35 מוסדות - ניכרת עלייה משמעותית במספר הדיווחים, אך עדיין פחות ממחצית המוסדות החייבים בכך מדווחים;
- מהדיווחים לוועדה עולה, כי כל המוסדות שדיווחו מינו אחראיות למניעת הטרדה מינית; רובם מינו מספר אחראיות, בהתאם לנדרש לפי מספר הסטודנטים במוסד. דיווחי המוסדות אודות מינוי אחראיות בכל קמפוס הם חלקיים מאוד, ועל כן לא ניתן לדעת את מלוא התמונה בהקשר זה. עוד עולה מהדיווחים, כי רק 57% מהאחראיות עברו את מלוא ההכשרה הנדרשת בחוק (18 שעות הכשרה);
- המוסדות להשכלה גבוהה נקטו אמצעים שונים של הסברה והדרכה למניעת הטרדה מינית. הפעולות הנפוצות ביותר היו הדרכות לעובדים ולמרצים, פרסום בשלטים או באתר האינטרנט של המוסד, והפצת מידע אישית בדרכים שונות; פעולות ההדרכה בהן נעשה שימוש במידה בינונית היו הדרכה לסטודנטים, וקיום ימי עיון או כנסים; ופעולות ההדרכה ששימשו במידה מעטה היו השלמת לומדה או השתתפות בקורס (9 מוסדות) ודרישת אישור קריאה לתקציר התקנון או מסמך דומה (7 מוסדות);
- **מדיווחי המוסדות נראה כי קיים פער בכל הנוגע להנגשת המידע אודות הטרדה מינית ומניעתה לאוכלוסיות שונות במוסדות:** כך, לא כל פעולות ההדרכה ניתנות (במסגרת חובה או רשות) לכלל האוכלוסיות בקמפוסים. כמו כן, רק 14 מהמוסדות שדיווחו לוועדה תרגמו את התקנון למניעת הטרדה מינית של המוסד לשפות אחרות: 4 מוסדות תירגמו לערבית בלבד, 6 לערבית ואנגלית, ו-4 תירגמו לשפות שונות וביניהן ערבית, אנגלית, רוסית ואמהרית;
- **סך הפניות הכולל במוסדות (תלונות רשמיות ותלונות לא רשמיות, פניות אנונימיות ושמועות) עמד בשנת הלימודים תשע"ו על 271.** סך התלונות שטופלו במוסדות עמד על 231. מבין המוסדות שהגישו דיווח, 19 מוסדות, בהם גם מוסדות גדולים, דיווחו כי לא קיבלו אף תלונה או פניה בגין הטרדה מינית.
- כ-80% מהתלונות על הטרדה מינית במוסדות להשכלה גבוהה היו על הטרדות כלפי נשים. בכ-70% מכלל התלונות המתלוננים היו סטודנטים, כ-11% מהתלונות הוגשו על-ידי אנשי סגל מינהלי, והיתר על-ידי קבוצות אחרות, כולל סגל אקדמי ועובדי קבלן.

- כ-86% מהנילוונים¹ היו גברים. בבחינת השיוך האירגוני של הנילוונים, עולה שיש שיעור דומה של תלונות כנגד סגל אקדמי וכנגד סטודנטים: כשליש מהתלונות הוגשו נגד סטודנטים וכשליש נגד סגל אקדמי. היתר הוגשו נגד סגל מנהלי, עובדי קבלן או גורמים אחרים במוסדות.
- **יותר ממחצית מהתלונות שטופלו היו בגין הטרדה מינית מילולית, לרבות הטרדה בזמן שיעור.** כ-20% מהתלונות מתייחסות להטרדה מינית פיזית (כולל שלוש תלונות על אונס). תלונות אחרות נגעו למעשים מגונים, ליחסים לא הולמים בעלי אופי מיני ולפרסום חומר בעל אופי מיני;
- המוסדות נוקטים בדרכי טיפול מגוונות ביחס לתלונות. דרכי הטיפול העיקריות שנקטו היו: נזיפה או אזהרה, שכללה לעיתים דרישת התנצלות; הרחקה או פיטורין מהמוסד, ולפעמים הדחת הנילוון מחלק מתפקידיו במוסד; שיחה להבהרת נהלים; והפרדה בין המתלוננת לנילוון. נציין, כי בשל הבדלים רבים בין המוסדות הן בהגדרה של הטרדה מינית והן בטיפול בתלונות על הטרדות, יש קושי להשוות את דרכי הטיפול של המוסדות השונים בסוגייה.

מבוא

מוסדות להשכלה גבוהה כוללים מעצם טיבם אוכלוסיות מגוונות מבחינת השיוך האירגוני שלהם במוסד: סטודנטים לתארים שונים, מרצים מדרגות שונות, עובדים מינהליים, עובדי קבלן, נותני שירותים, שומעים חופשיים, תלמידי בתי-ספר המשתתפים בתוכניות המתקיימות בהם ועוד. קיימת גם שונות רבה ברקע החברתי, הלאומי והדתי של הסטודנטים והסגל במוסדות השונים (גם הבדלים בין המוסדות השונים, וגם הבדלים בתוך כל מוסד): במוסדות לומדים סטודנטים ומרצים מהארץ ומחו"ל, מהחברה היהודית והערבית, ותיקים ועולים חדשים, וכיוצא בזה.

הגיוון הרב של האוכלוסיות השונות במוסדות להשכלה גבוהה הוא אתגר משמעותי ביחס למניעת הטרדה מינית ולטיפול בה: לאוכלוסיות השונות יש תפיסות והרגלים שונים ביחס לסוגיית ההטרדה המינית, שיכולים ליצר מתחים; מגוון האוכלוסיות עשוי להוות אתגר עבור האחראיות במתן מענה הולם לכולן; והאופי השונה של המוסדות עשוי להשפיע על דרך הטיפול שלהם בנושא.

חשוב להדגיש, כי הנתונים אודות הטרדות מיניות במוסדות להשכלה גבוהה הכלולים במסמך זה מתבססים על תלונות או פניות לאחראיות במוסדות. היות שספרות המחקר מלמדת על תת-דיווח בתחום זה, יש מקום להניח שבפועל, מספר מקרי ההטרדות במערכת ההשכלה הגבוהה גבוה יותר. סוגיית תת-הדיווח על הטרדות מיניות של סטודנטים עלתה גם בסקר שערכה בשנת 2015 התאחדות הסטודנטים, בו עלה שרק מיעוט המוטרדים פנו לאחראים על הטרדה מינית במוסדות בהם למדו.² בהקשר זה נציין, כי במוסדות להשכלה גבוהה מתקיימים יחסי הירארכיה ותלות שעלולים להגביר את תופעת ההטרדה המינית.

¹ נילון: מי שהוגשה נגדו תלונה.

² [סקר בקרב סטודנטים בנושא רווחה, עבור התאחדות הסטודנטים והסטודנטיות בישראל, נערך על-ידי מאגר מוחות – מכון מחקר ויעוץ בינתחומי בע"מ, ספטמבר 2015.](#)

1. ההוראות הנוגעות למניעת הטרדה מינית במוסדות להשכלה גבוהה בישראל

סעיף 7 לחוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998 מטיל חובה על מעסיקים לנקוט אמצעים למניעת הטרדה מינית במקום העבודה, ובהם אלה:³

1. חובה לקבוע דרך יעילה להגשת תלונה על הטרדה מינית או התנכלות ולבירור התלונה;
2. חובה לטפל ביעילות במקרים של הטרדה מינית, למנוע הישנות מקרים כאלו ולתקן את הפגיעה במתלונן;
3. חובה על מי שמעסיק מעל 25 עובדים לקבוע תקנון לטיפול במקרי הטרדה מינית שיכלול את עיקרי החוק, וכן פירוט של דרך הגשת תלונה על הטרדה מינית.

כן קובע החוק כי שר המשפטים יקבע תקנות שמפרטות את הפעולות שצריך לנקוט מעסיק. בשנת 1998 הותקנו **התקנות למניעת הטרדה מינית (חובות מעסיק)**, התשנ"ח-1998, אשר מטילות את החובות הבאות על מעסיקים:⁴

1. לנקוט אמצעים למניעת הטרדה מינית באמצעות, בין השאר, הבאת האיסור על הטרדה מינית לידיעת עובדיהם והבהרת חובות המעסיק לפי חוק;
2. לבצע פעולות הדרכה והסברה במהלך שעות העבודה, גם באמצעות ארגוני עובדים;
3. להעמיד את הוראות החוק והתקנות לעיון העובדים;
4. להתאים את הסדרי המשמעת במקום העבודה ולקבוע כי הטרדה מינית היא עבירה חמורה;
5. למנות אחראי למניעת הטרדות מיניות שיקבל תלונות בנושא. במידת הצורך, ובהתחשב במספר מקומות העבודה ובפיזורם הגיאוגרפי, יש למנות יותר מאחראי אחד כדי לאפשר גישה נוחה אליו.

בשנת 2014 תוקנו התקנות והוכנסו בהן שינויים הכוללים התייחסות מיוחדת למוסדות להשכלה גבוהה. בין השאר נקבעה בהם **חובת דיווח שנתית של מוסדות להשכלה גבוהה לוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי בכנסת ולרשות לקידום מעמד האישה.** הדיווח צריך להתייחס אל הפעולות שנקטו המוסדות למניעת הטרדות מיניות בתחומם, ולפרט את התלונות על הטרדה מינית שהוגשו ודרך הטיפול בהן. אין לכלול בדיווח פרטים מזהים של המתלוננים, הנילוונים או אנשים אחרים. המוסדות שחלה עליהם חובת דיווח מוגדרים בחוק זכויות הסטודנט התשס"ז-2007.⁵

כמו כן, התקנות קבעו כמה חובות נוספים שחלים על מוסדות להשכלה גבוהה, ובהם אלה:⁶

חובת השתלמות לעובדים ולסטודנטים: המוסדות צריכים להעביר הדרכה בנושא מניעת הטרדה מינית והתנכלות פעם בשנה לפחות. ניתן להעביר השתלמות זו באמצעים טכנולוגיים (למשל תוכנת מחשב); המוסדות צריכים ליידע כל תלמיד, סטודנט או עובד חדש בהוראות החוק ולהנחות את התלמידים באשר לאופן הגשת תלונה, וכן לשירותי סיוע בתחום.

³ [החוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998](#). תודה לעו"ד ענת מימון, היועצת המשפטית לוועדה לקידום מעמד האישה בכנסת, על התוספות וההבהרות שנתנה לפרק זה.

⁴ [תקנות למניעת הטרדה מינית \(חובות מעביד\)](#), תשנ"ח-1998.

⁵ [חוק זכויות הסטודנט התשס"ז-2007](#).

⁶ [תקנות למניעת הטרדה מינית \(חובות מעביד\)](#), תשנ"ח-1998, סעיף 9.

חובה למנות יותר מאחראי אחד, בהתאם לגודל המוסד: כאמור, המוסדות להשכלה גבוהה (כמו מקומות עבודה אחרים) צריכים למנות אחראי אחד לפחות למניעת הטרדה מינית (בהתאם לפיזור הגיאוגרפי של מקום העבודה), תוך מתן עדיפות למינוי אישה לתפקיד. לעניין המוסדות להשכלה גבוהה נוספה קביעה שבמוסדות שבהם לומדים מעל אלפיים סטודנטים יש למנות לפחות שתי אחראיות שיימנו על סוגים שונים של קבוצות באוניברסיטה: סגל אקדמי, סגל מינהלי וסטודנטים.

חובת השתלמות לאחראי: האחראים למניעת הטרדה מינית צריכים לעבור השתלמות בהיקף של 18 שעות לפחות, אשר תעסוק במהות התפקיד, בחוק למניעת הטרדה מינית, בדרכי המניעה ובאופן הטיפול בתלונות.

נוסף על ההוראות הקבועות בחקיקה, גם במועצה להשכלה גבוהה (להלן: המל"ג) נקבעו הוראות ביחס למניעת הטרדה מינית במוסדות המוכרים על-ידו.⁷ הוראות אלו נקבעו בשנת 2013 (כלומר לפני התיקון בתקנות), בעקבות דו"ח מבקר המדינה בנושא "טיפול המוסדות להשכלה גבוהה בהטרדות מיניות" שפורסם בשנת 2012, והצביע על ליקויים שונים באופן הטיפול שלהם בנושא.⁸

להלן עיקרי הוראות המל"ג, ובפרט אלו הכוללות דרישות שמעבר לנדרש בחקיקה:

- לתרגם את התקנון למניעת הטרדה מינית גם לערבית ואנגלית;
- למנות מספר אחראיות, בהתאם למספר הקמפוסים של המוסד;
- לקיים פעילות הדרכה והסברה מעבר לדרישות החוק המחייב פעילות כאמור פעם בשנה בלבד, לעקוב אחרי נוכחות הסגל והסטודנטים בפעילויות אלה, ולפעול לפרסום התקנון למניעת הטרדה מינית לכל סטודנט/עובד חדש;
- לבחון קביעת הסדרי משמעת ראויים, שיכללו גם הוראות לגבי הרכבו של בית הדין המשמעת וסדרי בית הדין בכל הנוגע לטיפול בתלונות.

2. דיווחי המוסדות להשכלה גבוהה לוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי בכנסת

מסמך זה כולל נתונים מתוך הדיווחים שהגישו המוסדות להשכלה גבוהה לוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי בכנסת בחודשים אוקטובר עד דצמבר 2016 (עד ה-15 בדצמבר), ומתייחסים לשנת הלימודים האקדמית תשע"ו (2015-2016). הוועדה לקידום מעמד האישה קבעה שעל המוסדות להגיש את הדיווחים בכל שנה בחודש אוקטובר, עבור השנה האקדמית שחלפה, וזו השנה השנייה שבה המוסדות מגישים דיווחים כאמור. על המוסדות להעביר העתק של הדיווח גם לגופים הבאים, בהתאם לגוף המכיר

---

⁷ החלטת המל"ג מה-10 בדצמבר 2013, לגבי המלצות הצוות לתיקון ליקויים בעקבות דו"ח מבקר המדינה בנושא "טיפול המוסדות להשכלה גבוהה בהטרדות מיניות". בתוך: <http://che.org.il/wp-content/uploads/2016/12/%D7%94%D7%97%D7%9C%D7%98%D7%95%D7%AA-%D7%94%D7%9E%D7%95%D7%A2%D7%A6%D7%94-%D7%9E%D7%99%D7%A9%D7%99%D7%91%D7%AA-%D7%94%D7%9E%D7%95%D7%A2%D7%A6%D7%94-%D7%9E%D7%99%D7%95%D7%9D-10.12.2013.pdf> כניסה בתאריך 10 בינואר 2017; ההחלטה מתייחסת לכלל המוסדות להשכלה גבוהה. מיכל פרי, רכות פניות ציבור, המועצה להשכלה גבוהה, דוא"ל, 5 בינואר 2017.

⁸ דוח הביקורת השנתי של מבקר המדינה לשנת 2012 (ג63).

במוסדות או מפקח עליהם : המועצה להשכלה גבוהה, משרד הכלכלה, משרד החינוך, והמשרד לתרבות וספורט.⁹

המוסדות נדרשים לכלול בדיווח את הנתונים האלה : מספר הסטודנטים במוסד ; האחראיות למניעת הטרדה מינית – שמן, תפקידן והכשרתן ; פעולות ההדרכה למניעת הטרדה מינית שהועברו לאוכלוסיית המוסד ; מספר התלונות שהתקבלו¹⁰ ; אופן הטיפול בתלונות, הכולל את ציון המעורבים במקרה (ללא פרטים מזהים), מהות התלונה, מועד הגשת התלונה ומועד סיום הטיפול, דרכי הטיפול שננקטו, המלצת האחראית, החלטת המוסד, והחלטת הגוף המשמעת.

בהתאם לדרישות הדיווח מהמוסדות להשכלה גבוהה, מסמך זה יעסוק בנתונים משלושה סוגים עיקריים : נתונים המלמדים על העברת הדיווח כנדרש ; נתונים על התנהלות המוסדות ביחס למניעת הטרדה מינית (מינוי האחראיות והכשרתן ופעולות ההסברה לעובדי המוסד) ; נתונים על התלונות שהתקבלו במוסדות השונים ואופן הטיפול בהן.

2.1. הדיווח לוועדה

152 מוסדות להשכלה גבוהה חייבים בדיווח לוועדה, לפי החלוקה הבאה:¹¹

לוח 1: מספר המוסדות החייבים לדווח לוועדה, לפי סוג המוסד והגוף האמון על ההכרה בהם

המוסדות	הגוף המכיר במוסדות
9 אוניברסיטאות ¹²	המל"ג
20 מכללות אקדמיות מתוקצבות	
13 מכללות אקדמיות לא מתוקצבות	
22 מכללות להכשרת מורים	
39 מכללות להכשרת הנדסאים	משרד הכלכלה והתעשייה, מה"ט (המכון הממשלתי להכשרה בטכנולוגיה ומדע)
49 בתי ספר לאומנות (משחק, מוסיקה, אומנות פלסטית, קולנוע וכתביה יוצרת, מחול)	משרד התרבות והספורט

⁹ תקנות למניעת הטרדה מינית (חובות מעביד), תשנ"ח-1998, סעיף 9 ; [חוק זכויות הסטודנט התשס"ז-2007](#), סעיף 1.

¹⁰ הן תלונות רשמיות והן תלונות לא רשמיות, פניות אנונימיות ושמועות.

¹¹ רשימת המוסדות הועברה לוועדה לקידום מעמד האישה על-ידי הגופים הרלבנטיים. מה זה אומר?

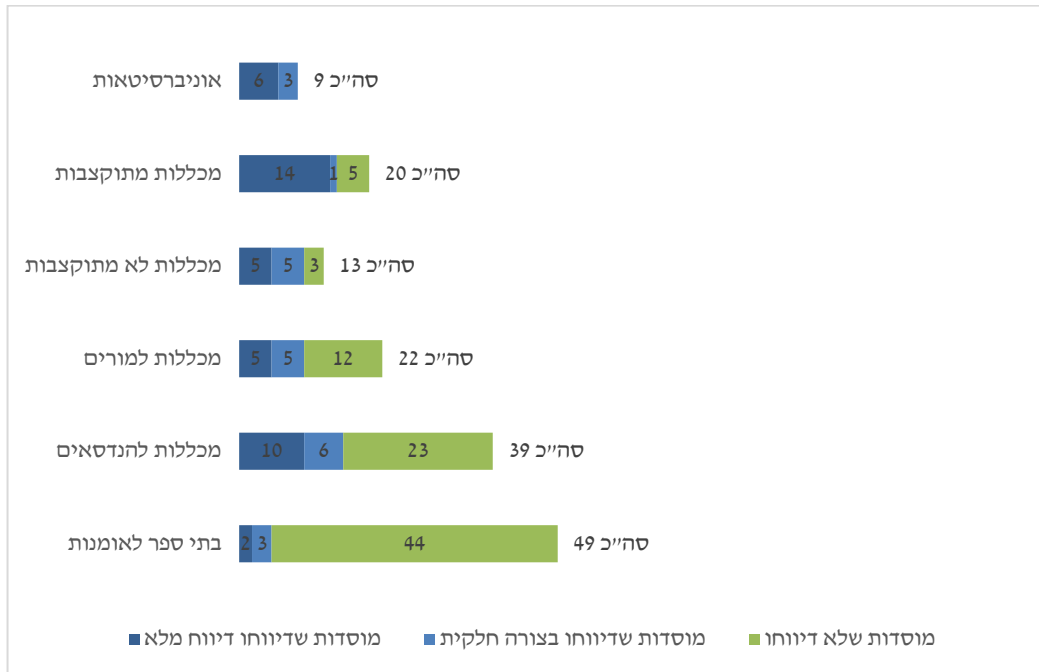
¹² כולל אוניברסיטת אריאל בשומרון, בסמכות מל"ג יהודה ושומרון.

היקף הדיווח לוועדה לקידום מעמד האישה:

מבין 152 מוסדות החייבים בדיווח, 65 מוסדות הגישו דיווחים לשנת תשע"ו, לעומת 35 מוסדות שהגישו דיווח בשנה הקודמת (בהתייחס לשנת הלימודים תשע"ה). בתרשים שלהלן מוצגים מספר המוסדות החייבים בדיווח, ומהם: מספר המוסדות שדיווחו דיווח מלא, מספר המוסדות שמסרו דיווח חלקי ומספר המוסדות שלא דיווחו.¹³

תרשים 1: סך המוסדות החייבים בדיווח, המוסדות שדיווחו בפועל (דיווח מלא או חלקי), והמוסדות שלא דיווחו, תשע"ו

מן הנתונים עולה, כי 43% מן המוסדות החייבים בדיווח דיווחו לוועדה (65); 64% מבין המוסדות שדיווחו הגישו תשובות מלאות (42). סוגי המוסדות ששיעור גבוה מתוכם דיווח לוועדה הם האוניברסיטאות (אשר כולן דיווחו), המכללות המתוקצבות והמכללות הלא מתוקצבות; סוגי המוסדות שרובם לא דיווחו הם המכללות להכשרת מורים, המכללות להכשרת הנדסאים, ובתי הספר לאומנות. יצוין, כי התשובות החסרות בדיווח נוגעות בעיקר לפרטים על השתלמות האחראית: מספר שעות ההשתלמות, הגוף מעביר ההשתלמות ותוכן ההשתלמות; במקרים בודדים לא נמסר מספר הסטודנטים במוסד, או לא דיווחו הצעדים שנקט המוסד למניעת הטרדה מינית. נראה כי ככלל, רוב המוסדות הגדולים להשכלה גבוהה דיווחו (כל האוניברסיטאות, רוב המכללות האקדמיות), ואילו רבים מהמוסדות שלא דיווחו לוועדה הם מוסדות קטנים יחסית.

¹³ לרשימה של כל המוסדות שדיווחו (כולל מספר הסטודנטים הלומדים בהם, מספר האחראיות למניעת הטרדה מינית ומספר התלונות) וכל המוסדות שלא דיווחו, ראו בנספחים למסמך.

2.2. מינוי האחראיות והכשרתן

מגדר האחראית

המלצת החוק והנחיות המל"ג הן להעדיף מינוי נשים לתפקיד האחראיות. מדיווחי המוסדות עולה, כי רובם המוחלט אכן פעלו כך: מבין 135 אחראים ואחראיות, רק 6% הם ממונים גברים (8). מבין אלה, ברוב המקרים הגבר משמש בתפקיד במקביל לאישה אחת או יותר, ורק במוסד אחד הגבר הוא האחראי היחיד (המכללה לצילום קרית אונו). מכיוון שהרוב המוחלט של האחראים הן נשים, במסמך זה ינקט הביטוי "אחראיות" בכל המקרים.

נציין, כי חלק מהמוסדות יצרו היררכיה של אחראיות, כאשר יש אחראית אחת בכירה (לרוב מכונה נציבה) ומתחתיה עוד אחראיות. במסמך זה לא התייחסנו להיררכיה, וההתייחסות לכולן היא כאל אחראיות.

מספר האחראיות

מספר האחראיות הנדרש בכל מוסד נקבע על-פי שני קריטריונים: מספר הסטודנטים במוסד, ומספר הקמפוסים של המוסד. לפי התקנות למניעת הטרדה מינית, יש למנות אחראית אחת במוסד בו לומדים עד 2,000 סטודנטים, ואחראית נוספת במוסד בו לומדים מעל 2,000 סטודנטים. ביחס לדרישה זו, כל המוסדות שדיווחו לוועדה עומדים בדרישות החוק, מלבד מוסד אחד - המכללה האקדמית נתניה - שבו לומדים כ-3,500 סטודנטים אך יש בו אחראית אחת בלבד. ב-43 מוסדות יש שתי אחראיות או יותר, על-פי מספר הסטודנטים; בשאר המוסדות יש אחראית אחת, כנדרש מהם. שבעה מוסדות מוסיפים יותר אחראיות מהנדרש על-פי מספר הסטודנטים.

כאמור לעיל, ביחס למספר הקמפוסים של המוסד, החוק קובע (בהוראה הנוגעת למקומות עבודה וחלה גם על המוסדות להשכלה גבוהה): "מעביד ימנה אדם מטעמו לאחראי, וימנה יותר מאחראי אחד אם יש צורך בכך, כדי לאפשר גישה נוחה לאחראי, בהתחשב במספר מקומות ובפיזורם הגאוגרפי"; בהוראת המל"ג נקבע במפורש כי על המוסדות להם יותר מקמפוס אחד, למנות מספר אחראיות למניעת הטרדה מינית, כך שבכל קמפוס תהיה לפחות אחראית אחת. נציין, כי קיים קושי לבדוק עמידה בחובה זו על בסיס דיווחי המוסדות המוגשים לוועדה, שכן המידע בדבר מספר הקמפוסים של כל מוסד ומוסד לא נכלל בדיווח, מלבד במקרים מעטים. לפי הנתונים העולים מהדיווחים המועטים בעניין זה, שישה מוסדות מוסיפים אחראיות בהתאם לריבוי קמפוסים ושלושה מוסדות לא עומדים בתנאים על-פי מספר הקמפוסים, אולם מדובר כאמור בתמונה חלקית ביותר של המצב.

השינוך האירגוני של האחראיות

כאמור, התקנות למניעת הטרדה מינית קובעות כי במוסדות להשכלה גבוהה בהם לומדים יותר מאלפיים סטודנטים ימונו לפחות שתי אחראיות, כאשר האחראיות צריכות להיות שייכות לשתי קבוצות מבין האוכלוסיות השונות במוסד: סגל אקדמי, סגל מינהלי, וסטודנטים. גם הוראת המל"ג היא למנות אחראיות למניעת הטרדה מינית הן מהסגל המינהלי והן מהסגל האקדמי, בהתאם לגודלו של המוסד. מבין 65 המוסדות שדיווחו לוועדה, ב-35 מוסדות בהם לומדים למעלה מ-2,000 סטודנטים יש שתי אחראיות או יותר: ב-30 מהם יש אחראיות גם מהסגל המינהלי וגם מהאקדמי; בשלושה מוסדות יש אחראיות מהסגל האקדמי בלבד; ובשני מוסדות יש אחראיות מהסגל המינהלי בלבד.

נציין, כי הטכניון מינה אחראית ייעודית לכל סוג אוכלוסייה במוסד (סטודנטים, סגל אקדמי, סגל מנהלי ועובדי קבלן). מכללת אתגר מינתה שתי אחראיות מהסגל המינהלי, שאחת מהן אחראית באופן ייעודי על הסטודנטים.

לוח 2: השתייכות האחראיות לסגל האקדמי או המינהלי¹⁴

אחראית אחת	שתי אחראיות ויותר, פחות מ- 2000 סטודנטים	שתי אחראיות ויותר, יותר מ- 2000 סטודנטים	השתייכות האחראיות לסגל האקדמי או המינהלי
0	5	31	אקדמי ומינהלי
10	0	3	אקדמי בלבד
12	3	2	מינהלי בלבד
	65		סה"כ

ההכשרה לאחראית

העברת השתלמות לאחראית והיקף שעות ההשתלמות: החוק קובע כי "האחראית למניעת הטרדה מינית צריכה לעבור השתלמות בהיקף של מינימום 18 שעות". מבין 65 המוסדות שדיווחו לוועדה, רק ב-37 מוסדות עברו כל האחראיות השתלמות של 18 שעות או יותר (חלק מהאחראיות קיבלו הכשרה מקיפה יותר); ב-12 מוסדות עברו האחראיות השתלמות חלקית; ב-6 מוסדות האחראיות לא עברו השתלמות כלל; וב-10 מוסדות לא צוין אם האחראיות עברו השתלמות או לא. בכמה מהמקרים שבהן האחראית לא עברה השתלמות, צוין שהיא עברה השתלמות במקום עבודה קודם, או שהיא מומחית בתחום מתוקף עיסוקה האקדמי.

לוח 3: מספר שעות ההשתלמות לאחראיות

סה"כ המוסדות	מספר שעות ההשתלמות לאחראיות
37	מעל 18 שעות לכל האחראיות
6	מעל 18 שעות לאחראית אחת, ופחות או בכלל לא לשאר האחראיות
6	פחות מ-18 שעות
6	לא עברו השתלמות
10	לא צוין
65	סה"כ מוסדות

הגוף מעביר ההשתלמות: יש מגוון גופים שמעבירים השתלמויות, להלן נציין את המרכזיים שבהם: פורום bsafe של אוניברסיטת תל אביב; מרכזי הסיוע לנפגעות ונפגעי תקיפה מינית ברחבי הארץ; דניאל – בית

¹⁴ הטבלה כוללת התייחסות לסגל אקדמי ומנהלי שכן כמעט כל הממונות שייכות לקבוצות אלו.

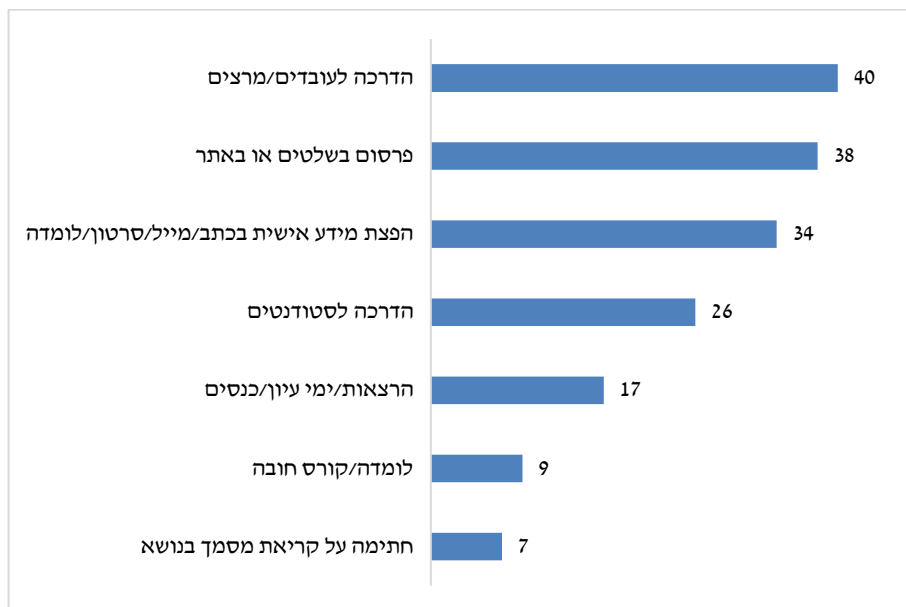
של ייעוץ ופיתוח ארגוני; המכללה למשאבי אנוש רמת גן; חברת אשרת; גבול; המרכז הבינ"ל לכנסים והדרכות חוץ אירגוניות; ליאור גל; מסל"ן; המרכז הישראלי לכבוד האדם; וכן מומחים מהאקדמיה וממשרדי עורכי דין.

תוכן ההשתלמות: הנושאים העיקריים הנלמדים בהשתלמות הם החוק למניעת הטרדה מינית, חובות המעביד, הטרדות מיניות בהשכלה הגבוהה, תפקיד האחראית למניעת הטרדה מינית, תהליך הטיפול בתלונה, יחסי מרות, יצירת סביבת עבודה בטוחה, צדק מאחה,¹⁵ ועוד.

2.3. פעולות הדרכה למניעת הטרדה מינית

המוסדות להשכלה גבוהה נקטו אמצעים שונים של הסברה והדרכה למניעת הטרדה מינית. כל המוסדות דיווחו על פעילויות הדרכה והסברה, מלבד מוסד אחד (המכללה לצילום קריית אונו). חלק ניכר מן המוסדות השתמשו ביותר מאמצעי הדרכה אחד, ולכן מספר האמצעים (171) עולה על מספר המוסדות שדיווחו (65). בתרשים הבא מוצגים אמצעי ההדרכה וההסברה השונים שנקטו במוסדות.

תרשים 2: פעולות הדרכה למניעת הטרדה מינית במוסדות להשכלה גבוהה

כפי שעולה מן התרשים, פעולות ההדרכה הנפוצות ביותר היו הדרכה לעובדים ולמנציים, פרסום בשלטים או באתר האינטרנט של המוסד, והפצת מידע אישית בדרכים שונות; פעולות ההדרכה ששימשו בצורה בינונית היו הדרכה לסטודנטים, וקיום ימי עיון או כנסים; ופעולות ההדרכה ששימשו בצורה מעטה היו דרישת אישור קריאה לתקציר התקנון או מסמך דומה (שבעה מוסדות), השלמת לומדה ממוחשבת (שבעה מוסדות) או השתתפות בקורס (שני מוסדות).

במוסדות שהעבירו את המידע לחברי המוסד בצורה מחייבת (על-ידי לומדה או על-ידי חתימה על תקציר התקנון), לפעמים החובה אינה חלה במידה שווה על כל הקבוצות במוסד. לדוגמה, לעיתים היא חלה רק על הסגל, לעיתים רק על הסטודנטים ולעיתים רק על קבוצות מסוימות מתוך הסגל ו/או הסטודנטים

¹⁵ צדק מאחה הוא גישה המתמקדת בתיקון הפגישה שנגרמה מפעילות עבריינית ובפנייה לגורמים העומדים בבסיס ההתנהגות העבריינית, וזאת באמצעות כמה דרכים, וביניהן מפגש של העברין עם הקורבן. ר' מרכז המחקר והמידע של הכנסת, [הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה, סקירה משווה](#), כתבו ליאור בן-דוד, אורלי פישמן ודינה צדוק, 27 באוגוסט 2006, ע' 10.

(למשל: סטודנטים חדשים). ארבעה מוסדות (בנוסף לשבעה שנזכרו לעיל) ציינו שהחיוב בלומדה ייכנס לתוקף החל מהשנה הבאה (תשע"ז); מוסדות אחרים דיווחו שהחיוב בלומדה נבחן בימים אלו אך לא ברור מתי ייכנס לתוקף; ומוסדות אחרים דיווחו על שימוש בלומדה, אך לא ברור אם היא מחייבת.

המל"ג קובע שיש לתרגם את תקנון המוסד למניעת הטרדה מינית לערבית ולאנגלית. כאמור, הוראה זו תקפה רק למוסדות המוכרים על-ידי המל"ג (אוניברסיטאות, מכללות מתוקצבות, מכללות לא מתוקצבות, ומכללות להכשרת מורים), ואינה תקפה למכללות להכשרת הנדסאים ולבתי הספר לאומנות. **מבין 24 המוסדות הכפופים למל"ג שדיווחו על פרסום המידע, רק 14 פרסמו גם תרגומים לשפות אחרות: 4 מוסדות תירגמו לערבית בלבד, 6 לערבית ואנגלית, ו-4 תירגמו לשפות שונות וביניהן ערבית, אנגלית, רוסית, אמהרית, ועוד.** מכאן שקיים פער בכל הנוגע לתרגום המידע לשפות אחרות. **נוכח זאת, נראה שהנגשת המידע הרלבנטי וכן ההדרכה למניעת הטרדה מינית לאוכלוסיות שאינן דוברות או קוראות עברית לוקה בחסר.**

2.4. התלונות, מאפייני המתלוננות והנילונים, וסוגי ההטרדות

סך התלונות עליהן דווח לוועדה

לפי ההנחיות, הדיווח לוועדה לקידום מעמד האישה בכנסת צריך לכלול התייחסות לתלונות, לפניות לאחראית וכן לשמועות ולתלונות אנונימיות. נציין, כי לא תמיד ברורה האבחנה בדיווחים בין הסוגים השונים של התלונות, מה שמקשה על ניתוח הנתונים.

בכלל המוסדות שדיווחו לוועדה התקבלו בשנת הלימודים תשע"ו בסה"כ 271 פניות ותלונות אל האחראיות, מהן 231 טופלו בתלונות (רשמיות או לא רשמיות). לצורך מסמך זה כללנו בסכימת התלונות (231) רק כאלו אשר לגביהן ניתנו בדיווח פרטים כלשהם לגבי התלונה או אופן הטיפול בה (כולל תלונות לא רשמיות או שמועות, כמפורט להלן).

מבין 231 התלונות שטופלו, ברוב המקרים (80%), המוסדות טיפלו בתלונות רשמיות (186 תלונות). ב-20% מהמקרים (45 פניות) טופלו תלונות לא רשמיות או שמועות שהגיעו אל האחראית: המקרה הובא לידיעת האחראית - על-ידי המתלוננת עצמה, גורם שלישי, או גורם אנונימי - אך לא הוגשה תלונה רשמית. המקרים טופלו, במידת האפשר, בדומה לתלונות הרשמיות; במקרים מסוימים צוין במפורש שאי אפשר לבדוק את הנושא מפני שלא הוגשה תלונה רשמית.

הסיבות לאי הגשת תלונה רשמית הן מגוונות: המתלוננת¹⁶ פנתה לאחראית אך לא הגישה תלונה רשמית, בשל מצבו של הנילון (אדם בעל מוגבלות, אדם מבוגר מאוד, או אדם במצוקה נפשית); המתלוננת חששה מעצם הגשת התלונה הרשמית בשל השלכות של הדבר (חשיפת הפרטים בפני הנילון); לאחר שיחה ראשונית בין האחראית למתלוננת התברר שאין עילה להגשת התלונה; גורם שלישי או גורם אנונימי פנה לאחראית ודיווח על המקרה אך לא התקבלה תלונה רשמית מהנפגעת. לעיתים התלונה מתייחסת לאירוע שהתרחש מחוץ למוסד ואין בסמכות המוסד לטפל בו, ופעמים אחרות, גורם כלשהו, כמו המשטרה או עובד/ת לשעבר, פנה למוסד לקבלת מידע על תלונה קודמת.

¹⁶ כפי שיוצג להלן, כמעט 80% מהתלונות הוגשו על-ידי נשים, ולכן ננקטת לשון נקבה באיזכור המתלוננת.

מבין המוסדות שהגישו דיווח, 19 מוסדות (שהם 29% מהמוסדות שדיווחו) מסרו כי האחראית לא קיבלה שום תלונה או פניה על הטרדה מינית בשנת הלימודים תשע"ו. נציין, כי מבין אלו יש גם מוסדות גדולים, בהם לומדים אלפי תלמידים (לדוגמה, המכללה האקדמית תל-אביב יפו, בה לומדים קרוב ל-3,800 סטודנטים).

בטבלה הבאה מוצגים מוצג מספר הפניות לאחראיות בשנת הלימודים תשע"ו, בהשוואה לשנת הלימודים שקדמה לה.

לוח 4: סה"כ הדיווחים לוועדה, מספר פניות לאחראיות במוסדות ומספר מוסדות בהם לא התקבלו כל

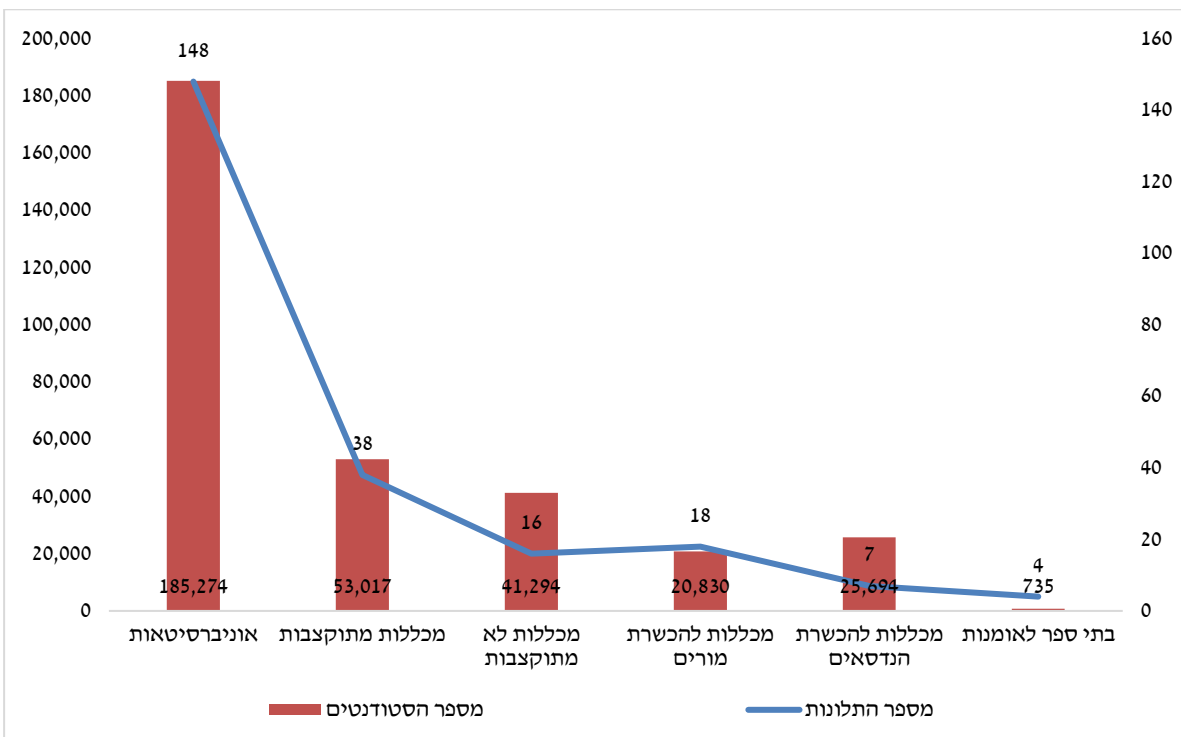
פניות, תשע"ה ותשע"ו

תשע"ו	תשע"ה	מספר הדיווחים ומספר הפניות
65	35	מוסדות שדיווחו לוועדה
19	5	מוסדות שדיווחו כי לא היו פניות
271	171	סך הפניות הכולל

הטיפול בתלונות

בתרשים הבא מוצגת התפלגות סה"כ התלונות (231 התלונות שלגביהן ניתנו פרטים לגבי התלונה או אופן הטיפול בה) בין הסוגים השונים של המוסדות להשכלה גבוהה, ביחס למספר הסטודנטים הלומדים בכל סוג של מוסד (בהתייחס רק למוסדות שדיווחו לוועדה).

תרשים 3: מספר התלונות בהשוואה למספר הסטודנטים, לפי סוג המוסד, תשע"ו

על מנת לקבל אינדיקציה לשכיחות הדיווחים על הטרדות מיניות בכל סוג מוסד, יצרנו מדד לגודלם של סוגי המוסדות השונים, בהתבסס על מספר הסטודנטים הלומדים בהם. כך לדוגמה, באוניברסיטאות (אשר כולן העבירו דיווחים לוועדה) לומדים 56.7% מכלל הסטודנטים במוסדות שדיווחו. שיעור התלונות על הטרדות מיניות חושב כמספר התלונות בכל סוג של מוסד מתוך סך התלונות שדווחו מכלל המוסדות. התוצאות מוצגות בטבלה שלהלן:

לוח 5: שכיחות הדיווחים על הטרדות מיניות בכל סוג מוסד, תשע"ו

סוג המוסד	מספר הסטודנטים	מספר התלונות	שיעור הסטודנטים מסה"כ הסטודנטים	שיעור התלונות מסה"כ התלונות
אוניברסיטאות	185,274	148	56.7%	64%
מכללות מתוקצבות	53,017	38	16.2%	16.5%
מכללות לא מתוקצבות	41,294	16	12.6%	6.9%
מכללות להכשרת מורים	20,830	18	6.4%	7.8%
מכללות להכשרת הנדסאים	25,694	7	7.9%	3%
בתי ספר לאומנות	735	4	0.2%	1.7%
סה"כ	326,844	231	100%	100%

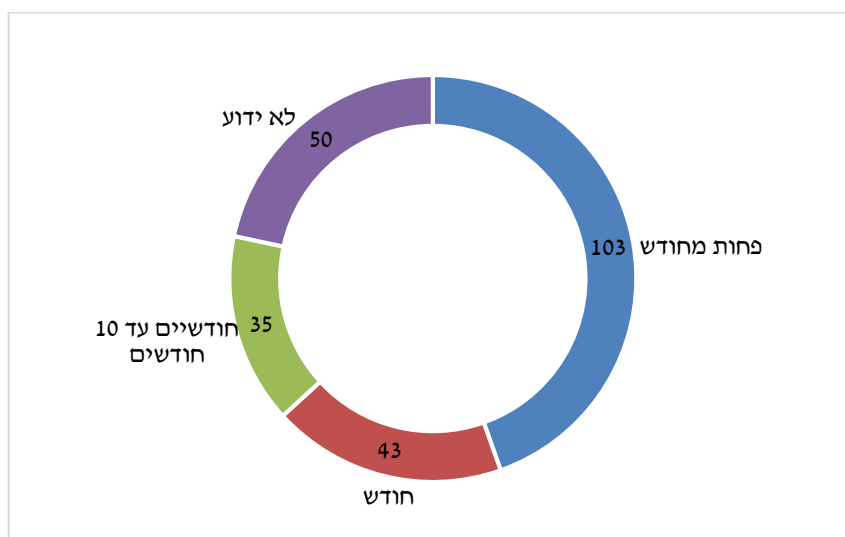
מהטבלה עולה, ששיעור התלונות באוניברסיטאות ביחס לתלונות מכלל המוסדות (64%) גבוה משיעור הסטודנטים שבהן ביחס לסטודנטים בכל המוסדות שדיווחו (56.7%); לעומת זאת, שיעור התלונות במכללות הלא מתוקצבות (6.9%) נמוך משיעור הסטודנטים שבהן (12.6%); שיעור נמוך של תלונות (3%) בהשוואה לשיעור הסטודנטים (7.9%) יש גם במכללות להכשרת הנדסאים. לגבי בתי הספר לאומנות, מדובר במספרים קטנים המקשים על ניתוח הנתונים.

משך הטיפול בתלונות

מבין 231 תלונות שטופלו במוסדות שדיווחו, כ-45% (103) טופלו תוך פחות מחודש; 18.6% מהתלונות (43) טופלו תוך חודש; 15.2% מהתלונות (35) טופלו תוך חודשיים עד 10 חודשים; ולגבי 21.6% מהתלונות לא צוין משך הטיפול (מפני שהתלונות נמצאות עדיין בטיפול המוסד, הועברו לטיפול גורם אחר כגון המשטרה, או שהמידע על משך הטיפול חסר בדיווח).

תרשים 4: משך הטיפול בתלונות במוסדות להשכלה גבוהה, תשע"ו

מאפייני המתלוננות

לתלונות על הטרדה מינית יש מאפיינים מגדריים מובהקים - רוב המוטרדות הן נשים, כפי שיוצג להלן. כרקע לנתונים שלהלן, יצוין, כי נשים הן יותר ממחצית מהסטודנטים והסטודנטיות בלימודים לתואר ראשון, שני ושלישי במוסדות להשכלה גבוהה בישראל. לעומת זאת, שיעור הנשים בסגל האקדמי של המוסדות להשכלה גבוהה נמוך משמעותית: נשים מהוות רק 29% מהסגל האקדמי הבכיר (דרגת מרצה ומעלה) באוניברסיטאות, ו-39% מהסגל האקדמי הבכיר במכללות. שיעור הנשים בקרב הפרופסורים מן המניין נמוך אף יותר ועומד על 16% באוניברסיטאות ו-12% במכללות.¹⁷

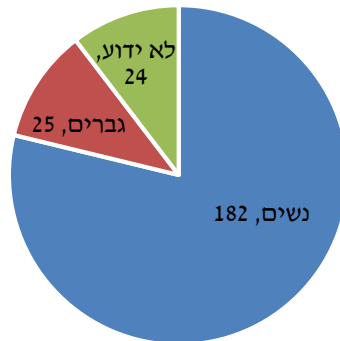
בהצגה להלן של נתונים אודות המתלוננות, השימוש במילה מתלוננות מכוון למי שנפגעו, גם אם בחלק מהמקרים התלונה הוגשה רשמית על-ידי אדם אחר שהנפגעת פנתה אליו, או ששמועה על הטרדה הגיעה אליו (בדיווחים שהוגשו לוועדה מופיעות 19 תלונות כאלה).

זהות המתלוננת לפי מגדר: ברוב התלונות, המתלוננות הן נשים: 79% מהתלוננות נגעו למקרי הטרדה כלפי נשים (182), ואילו כ-11% מהתלוננות נגעו למקרי הטרדה כלפי גברים (25). בכ-10% מינו של המתלונן אינו ידוע (24). יצוין, כי שיעורי המתלוננות מחושבים לפי סה"כ של 231 תלונות שהתקבלו בדיווחים שהוגשו לוועדה, אך למעשה מספר המתלוננות גבוה ממספר התלונות, שכן חלק מהתלונות הוגשו על-ידי כמה מתלוננות, אולם לרוב לא צוין מספרן.

¹⁷ דו"ח הוועדה לקידום וייצוג נשים במוסדות להשכלה גבוהה, הוועדה לתכנון ותקצוב, המועצה להשכלה גבוהה, ומשרד המדע, הטכנולוגיה והחלל, 2015 – תשע"ה.

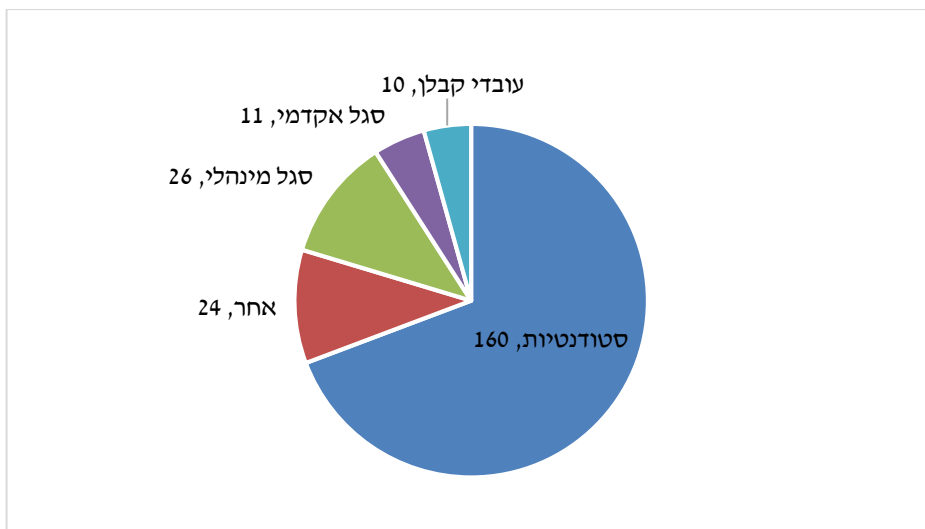

תרשים 5: התפלגות המתלוננים לפי מגדר

זהות המתלוננות לפי התפקיד במוסד: ברוב התלונות - כ-70% - המתלוננות הן סטודנטיות¹⁸ (160 תלונות); 11.3% מהתלונות (26) הוגשו על-ידי סגל מינהלי; כ-5% על-ידי סגל אקדמי (11); וכ-4% על-ידי עובדי קבלן (10). בכ-10% מהתלונות לא ידועה ההשתייכות הארגונית של המתלוננת (24).

תרשים 6: התפלגות המתלוננות לפי שיוך ארגוני במוסד

מאפייני הנילונים

הנילון הוא מי שמוגשת נגדו תלונה על פגיעה. מכיוון שרוב הנילונים הם גברים, ננקטת לגביהם להלן לשון זכר.

זהות הנילון לפי מגדר: מרבית הנילונים - כ-86% - הם גברים (198); 8.7% הן נשים (20); ב-5.6% מהתלונות מינו של הנילון אינו ידוע. יצוין, כי שיעורי הנילונים מחושבים לפי סה"כ של 231 תלונות

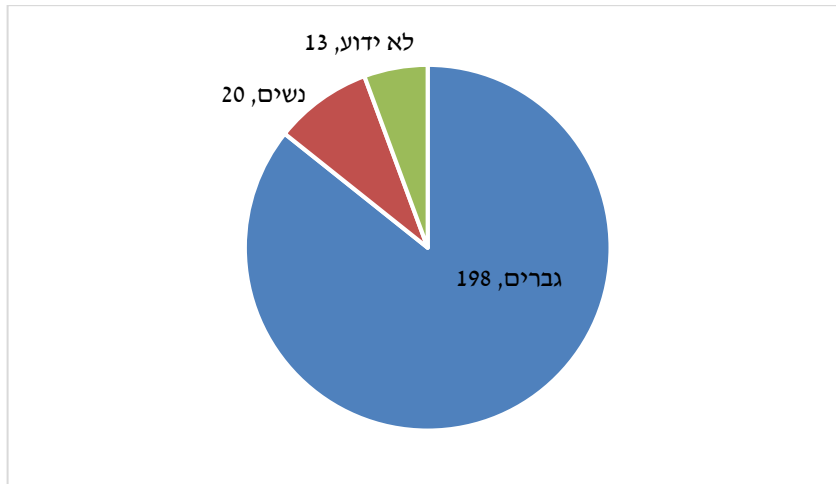
¹⁸ סטודנט - כולל מתרגל, דוקטורנט ותלמיד בתוכנית המתקיימת במוסד.

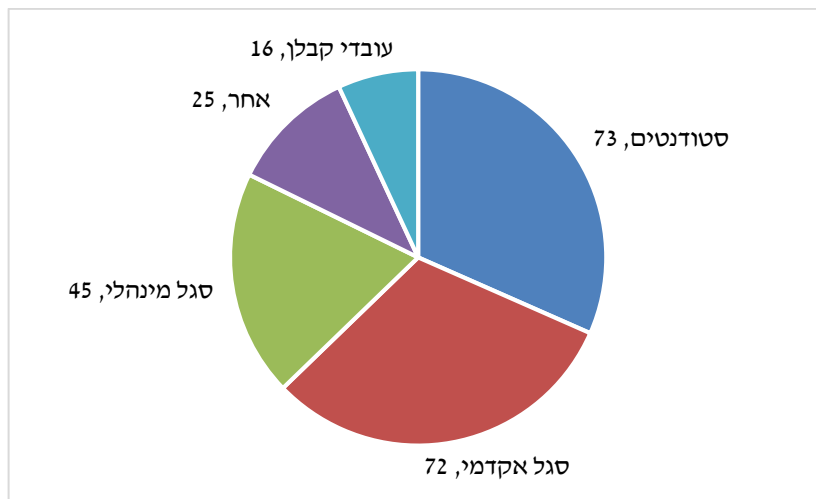
שהתקבלו בדיווחים שהוגשו לוועדה, אך למעשה מספר הנילונים גבוה ממספר התלונות, שכן חלק מהתלונות הוגשו נגד מספר אנשים, אולם לרוב לא צוין מספרם.

תרשים 7: התפלגות הנילונים לפי מגדר

השיוך הארגוני של הנילון: בבחינת השיוך האירגוני של הנילונים, עולה שיש שיעור דומה של תלונות כנגד סגל אקדמי וכנגד סטודנטים: 31.6% מהתלונות (73) הוגשו נגד סטודנטים; 31.2% (72) הוגשו נגד סגל אקדמי; 19.5% (45) נגד סגל מינהלי; כ-7% (16) נגד עובדי קבלן; 10.8% (25) - אחר או לא ידוע.

תרשים 8: הנילונים לפי שיוך ארגוני במוסד

היחס בין המתלוננת למתלונן:

להלן מוצג היחס שבין השיוך הארגוני של המתלוננות לבין השיוך הארגוני של הנילון. קטגוריות שכללו פחות מ-10 תלונות אוחדו תחת הקטגוריה "אחר". למעט ההתייחסות ליחסי מרות, הנתונים בחלק זה אינם כוללים את נתוני הטכניון, מפני שאופן הדיווח שנמסר לוועדה אינו מאפשר זאת.

לוח 6: השייך הארגוני של המתלוננות ביחס לזה של הנילונים

נילונים							
סה"כ	אחר	עובדי קבלן	סגל אקדמי	סגל מינהלי	סטודנטים		
144	17	11	50	17	49	סטודנטים	מתלוננות
22	1	2	3	16		סגל מינהלי	
10			3		7	סגל אקדמי	
7	1	2		3	1	עובדי קבלן	
24	5		10	3	6	אחר	
207	24	15	66	39	63	סה"כ	

מהטבלה עולה, כי סטודנטיות הגישו תלונות בעיקר נגד סגל אקדמי וסטודנטים, ובמידה פחותה נגד סגל מינהלי ועובדי קבלן; נשות הסגל המינהלי הגישו תלונות בעיקר נגד עובדים אחרים בסגל המינהלי; נשות סגל אקדמי הגישו תלונות (במספרים נמוכים) בעיקר נגד סטודנטים אך גם נגד סגל אקדמי אחר; עובדות קבלן הגישו תלונות (במספרים נמוכים) בעיקר נגד סגל מינהלי ועובדי קבלן.

מרבית התלונות שבהן מעורבים סטודנטים וסגל אקדמי הוגשו על-ידי סטודנטיות נגד אנשי סגל אקדמי (41 תלונות נגד גברים; תלונה אחת נגד אישה), ומיעוטן על-ידי סטודנטים נגד אנשי סגל אקדמי (4 תלונות נגד גברים, תלונה אחת נגד אישה). נציין, כי התופעה של סטודנטים שמטרידים מרצים קיימת אף היא, גם אם במספרים נמוכים.

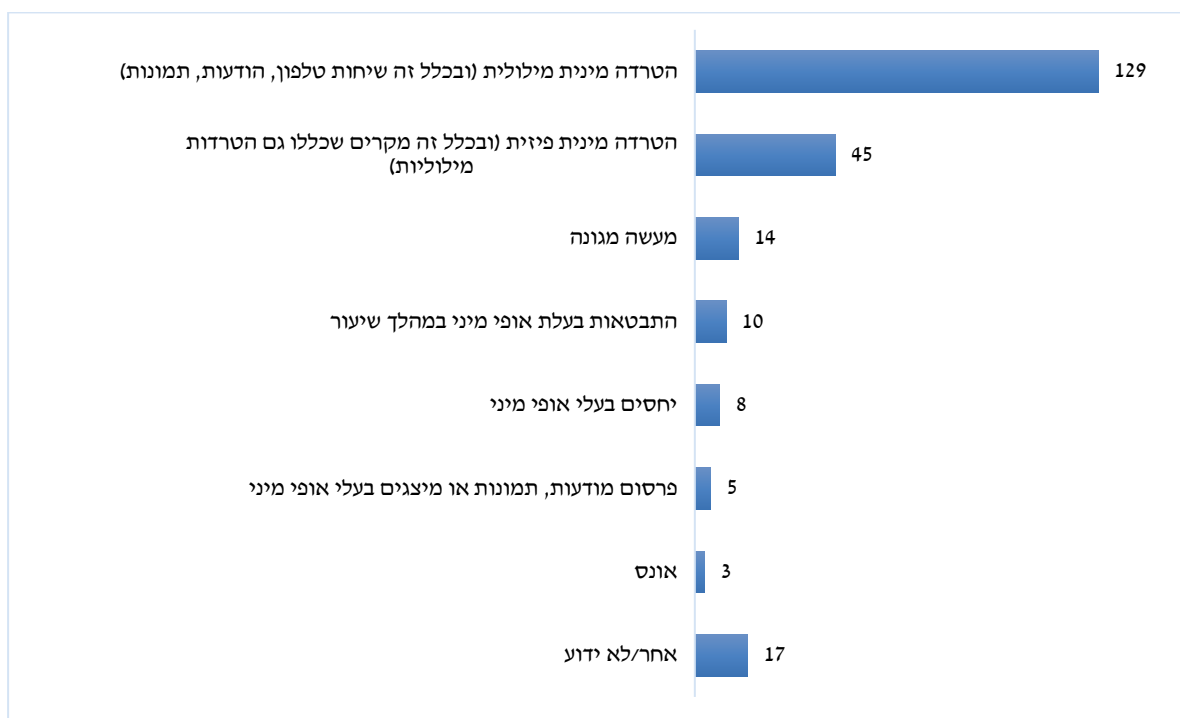
בנוגע ל-15 מכלל התלונות - כולן באוניברסיטאות - צוין בדיווח במפורש שהתקיימו יחסי מרות או סמכות בין המתלוננת לנילון בעת ההטרדה. סביר להניח, שהגדרת "יחסי מרות" נוגעת גם לתלונות נוספות, אף כי הדבר לא צוין במפורש בדיווח.

סוגי ההטרדות

להלן מוצגים סוגי ההטרדות בגינן הוגשו התלונות. יצוין, כי תיאורי התלונות בדיווחים הם מגוונים ביותר, ואינם מקוטלגים לפי רשימה סגורה של סוגי הטרדות. לצורך הכנת המסמך התלונות אוחדו בקבוצות לפי המאפיינים שלהן (הטרדה מינית מילולית, פיזית וכו'). כמו כן, כאשר הוגשה תלונה על מספר סוגי הטרדות, למשל על מעשה מגונה והטרדה מינית מילולית, התלונה סווגה לפי ההטרדה החמורה ביותר.

תרשים 9: התפלגות התלונות לפי סוג הטרדה

מהנתונים עולה, כי מבין 231 תלונות שטופלו, כמחצית מהתלונות (129) מתייחסות להטרדה מינית מילולית - בהתבטאות בעל-פה או בשיחת טלפון, משלוח הודעות או תמונות וכדומה. הטרדות מילוליות נוספות (10) התרחשו במהלך הרצאה או שיעור. כ-20% מהתלונות (45) מתייחסות להטרדה מינית פיזית, ו-14 תלונות נוספות היו בגין "מעשה מגונה"; 8 תלונות הוגשו בשל יחסים לא הולמים בעלי אופי מיני; 5 תלונות הוגשו בשל פרסום חומר בעל אופי מיני, אם על-ידי תליית מודעות, תמונות או הצגת מיצג; שלוש תלונות הוגשו בגין אונס, מתוכן שתיים היו תלונות על אונס בין בני זוג, ואחת התבררה כתלונת שווא של "מתלונן סדרתי"; ב-17 תלונות לא ידוע מהו סוג הטרדה.

2.5. דרכי הטיפול של המוסדות בתלונות

החלטת האחראית באשר לקיומה של הטרדה מינית

ברבים מן המקרים בהם הוגשה תלונה על הטרדה מינית, בדיקת האחראית קבעה כי לא היתה הטרדה מינית, אלא התנהלות לא הולמת, או שלא היתה הטרדה כלל. לגבי 27 תלונות נקבע במפורש כי היתה הטרדה מינית; בנוגע ל-54 תלונות נקבע במפורש כי לא היתה הטרדה מינית; ב-8 תלונות נקבע כי לא ניתן להכריע אם מדובר בהטרדה מינית; לגבי שאר התלונות (142) - לא נקבע במפורש אם היתה הטרדה או לא.

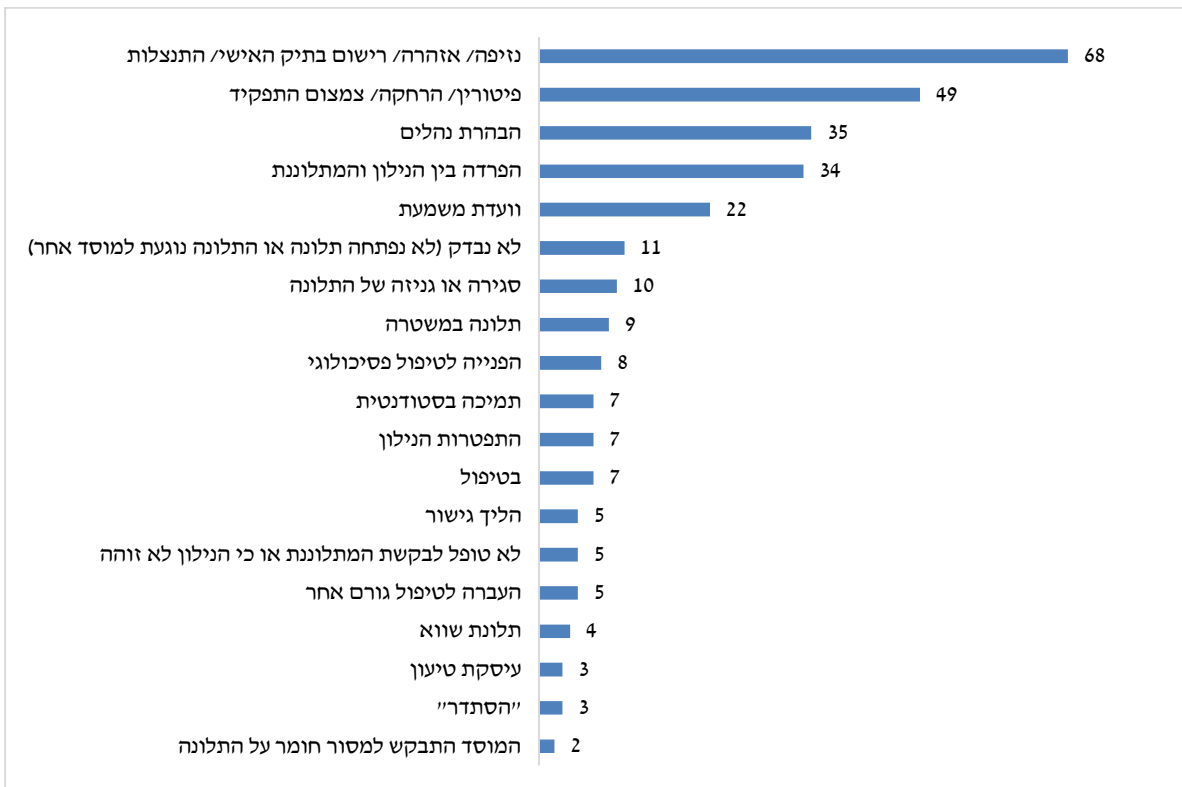
לוח 7: החלטת האחראית ביחס לתלונה של הטרדה מינית

מספר התלונות	החלטת האחראית ביחס לתלונה
27	היתה הטרדה מינית
54	לא היתה הטרדה מינית
8	לא ניתן להכריע אם מדובר בהטרדה מינית
142	לא נקבע במפורש אם היתה הטרדה או לא
231	סה"כ התלונות

דרכי הטיפול של המוסדות בתלונות

להלן מוצגות דרכי הטיפול השונות בתלונות בקרב המוסדות שדיווחו לוועדה. כל מוסד מתאר את דרכי הטיפול בצורה שונה, ובתרשים שלהלן נעשה איחוד של דרכי טיפול דומות תחת כותרת אחת. יצוין, כי בחלק מן התלונות ננקט יותר מצעד אחד לטיפול בתלונה, ולכן סה"כ הדרכים המוצגות בתרשים שלהלן (294) גבוה מסה"כ התלונות (231).

תרשים 10: דרכי הטיפול של המוסדות בתלונות

התרשים שלעיל מלמד כי המוסדות נוקטים בדרכי טיפול מגוונות ביחס לתלונות. דרכי הטיפול העיקריות שננקטו היו: נזיפה או אזהרה, שכללה לעיתים דרישת התנצלות; הרחקה או פיטורין מהמוסד, ולפעמים הדחת הנילון מחלק מתפקידיו במוסד; שיחה להבהרת נהלים; והפרדה בין המתלוננת לנילון.

ההגדרות השונות שהמוסדות נותנים לדרכי הטיפול ומגוון דרכי הטיפול שהן נוקטות מקשים על הסקת מסקנות ביחס להבדלים בין המוסדות השונים. על כן, לא ניתן להצביע בצורה מובהקת על מגמות באופני הטיפול של המוסדות השונים בתלונות.

3. נקודות לדיון

דרכי הטיפול בתלונות: נראה, כי יש הבדלים בין דרכי הטיפול של המוסדות השונים בתלונות על הטרדות מיניות. אמנם קיים גיוון רב בתלונות, אך ייתכן שראוי לשקול גיבוש קווים מנחים לטיפול בתלונות עבור המוסדות והאחראיות למניעת הטרדה מינית. לדוגמה, בהתבסס על המפורט בדיווחים, רק מיעוט המקרים הובאו בפני ועדות המשמעת של המוסדות, ויש מקום לבחון הרחבה של השימוש במנגנונים אלה. בהקשר זה נזכיר, כי התקנות למניעת הטרדה מינית קובעות כי כאשר חל אצל המעסיק הסדר משמעת, על המעסיק לקבוע בהסדר המשמעת כי הטרדה מינית והתנכלות הן עבירות משמעת חמורות ולהתאים את הוראות הסדר המשמעת לקביעה כאמור או לחלופין, לקבוע לעניין הטרדה מינית והתנכלות הוראות בכתב, המקבילות לאלה שבהסדר המשמעת לגבי עבירות משמעת חמורות.

ראוי שההנחיות באשר לטיפול בתלונות יהיו שקופות לכל קהלי המוסד, ובפרט לסטודנטים, שתלונותיהם מהוות כ-70% מכלל התלונות המוגשות. זאת, כדי שכל המעוניינים להגיש תלונה ידעו מהו התהליך שצפוי לטיפול בה. יתר על כן, הגברת השקיפות של ההנחיות לטיפול חשובה לשם עידוד המתלוננות להגיש תלונה, ועשויה לשמש גם כאמצעי הרתעה.

התאמת הטיפול לכלל הקהלים במוסדות: כאמור, התקנות למניעת הטרדה מינית קובעות כי במוסדות להשכלה גבוהה בהם לומדים יותר מאלפיים סטודנטים ימונו לפחות שתי אחראיות, כאשר האחראיות צריכות להיות שייכות לשתי קבוצות מבין הקבוצות הבאות: סגל אקדמי, סגל מינהלי, וסטודנטים. גם המלי"ג ממליץ (בהתאם לגודל המוסד) על מינוי אחראיות מהסגל האקדמי ומהסגל המינהלי. ייתכן שראוי לבדוק את האפשרות למנות אחראית ייעודית לכל קהל יעד במוסד (כמובן בהתאם לגודל המוסדות): סגל אקדמי, סגל מינהלי, סטודנטים ועובדי קבלן (כפי שנעשה, למשל, בטכניון). כמו כן, **יש צורך להתאים את המידע ואת פעולות ההדרכה לקהלים השונים, בין היתר באמצעות הקפדה על תרגום כלל החומרים לשפות הרלבנטיות לאותו מוסד לימוד ולקבוצות השונות.**

פורמט הדיווח: נדרשת הקפדה על דיווח בהיר יותר לגבי הפרמטרים השונים אודותיהם התבקשו המוסדות לדווח לוועדה, למשל: מספר האחראיות, שיוכן הארגוני, קהל היעד של פעולות ההדרכה למניעת הטרדה מינית, מידת החיוב של פעולות אלה, והמגדר של המתלוננים והנילונים.

4. נספחים: ריכוז כלל דיווחי המוסדות

לוח 8: המוסדות שדיווחו לוועדה, מספר הסטודנטים, מספר האחראיות, מספר התלונות שטופלו

ומספר הפניות הכולל, תשע"ו

מספר פניות	מספר תלונות	מספר אחראיות	מספר סטודנטים	שם המוסד	מספר	סוג המוסד וסה"כ הסטודנטים
38	38	7	23,000	האוניברסיטה העברית בירושלים	1	אוניברסיטאות: סה"כ 185,274 סטודנטים
21	21	2	28,867	אוניברסיטת תל אביב	2	
21	21	3	20,923	אוניברסיטת בר-אילן	3	
15	14	4	18,000	אוניברסיטת בן-גוריון בנגב	4	
17	11	4	20,243	אוניברסיטת חיפה	5	
6	6	1	1,476	מכון ויצמן למדע	6	
24	24	10	13,500	הטכניון	7	
6	6	7	46,265	האוניברסיטה הפתוחה	8	
7	7	3	13,000	אוניברסיטת אריאל בשומרון	9	
2	2	2	2,372	בצלאל אקדמיה לאומנות ועיצוב	10	מכללות אקדמיות מתוקצבות: סה"כ 53,017 סטודנטים
3	3	2	4,465	המרכז האקדמי רופין	11	
1	1	2	2,800	המכללה האקדמית להנדסה אורט בראודה	12	
0	0	2	3,791	המכללה האקדמית תל - אביב-יפו	13	
7	0	4	2,940	מכללה אקדמית הדסה	14	
4	4	2	4,300	המכללה האקדמית עמק יזרעאל ע"ש מקס שטרן	15	
10	8	2	3,800	המכללה האקדמית תל חי	16	
1	1	2	2,563	אפקה המכללה האקדמית להנדסה	17	
1	1	2	5,269	המכללה האקדמית להנדסה ע"ש סמי שמעון	18	
0	0	1	1,600	עזריאלי מכללה אקדמית להנדסה ירושלים	19	
6	5	2	3,628	המכללה האקדמית אשקלון	20	
5	5	2	¹⁹ 2600	המכללה האקדמית כנרת	21	
4	4	2	4,700	המכללה האקדמית גליל מערבי	22	
2	2	2	5,189	המכללה האקדמית אחוה	23	

¹⁹ בדיווח של המכללה האקדמית כנרת (מכללה מתוקצבת) צוין שמספר הסטודנטים כולל גם את ההנדסאים – ייתכן שמדובר בתלמידי המכללה הטכנולוגית כנרת (להכשרת הנדסאים), שלא שלחה דיווח לוועדה.

מספר פניות	מספר תלונות	מספר אחראיות	מספר סטודנטים	שם המוסד	מספר	סוג המוסד וסה"כ הסטודנטים
4	2	2	3,000	שנקר	24	
2	2	2	9,100	המסלול האקדמי המכללה למינהל	25	מכללות אקדמיות לא מתוקצבות: סה"כ 41,294 סטודנטים
3	1	2	6,000	המרכז הבינתחומי הרצליה	26	
7	5	2	10,500	הקריה האקדמית אונו	27	
2	2	2	3,100	המרכז האקדמי פרס	28	
3	3	2	5,075	המרכז ללימודים אקדמיים, אור יהודה	29	
0	0	1	1,200	המרכז האקדמי כרמל, חיפה	30	
1	1	2	2,100	המכללה האקדמית לישראל ברמת גן	31	
0	0	1	630	המכללה האקדמית לחברה ואמנויות	32	
0	0	1	3,461	המכללה האקדמית נתניה	33	
3	2	1	128	המרכז האקדמי שלם	34	
1	1	1	-	מכללת הרצוג	35	מכללות להכשרת מורים: סה"כ 20,830 סטודנטים
2020	7	2	5,000	המכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין	36	
1	1	2	5,500	מכללת לוינסקי לחינוך	37	
3	2	3	1,500	המכללה האקדמית בוינגייט	38	
1	1	2	3,500	המכללה האקדמית גורדון, חיפה	39	
0	0	2	2,000	המכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי באר שבע	40	
2	2	1	470	מכללת אמונה - המכללה האקדמית לאמנויות וחינוך	41	
0	0	1	900	מכללת חמדת הדרום	42	
3	3	1	1,200	מכללת אוהלו קצרין	43	
1	1	2	760	המרכז האקדמי ויצו חיפה	44	
0	0	2	2,618	המכללה למינהל מיסודה של הסתדרות הפקידים (שלוחות שונות)	45	מכללות להכשרת הנדסאים: סה"כ 25,694 סטודנטים
2	2	1	1,500	עמיד רשת מכללות	46	
0	0	2	1,000	אורט ירושלים	47	
0	0	2	800	המכללה להנדסאים אורט קריית ביאליק	48	

²⁰ בסעיף נוסף רשום שהתקבלו 60 פניות.

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

מספר פניות	מספר תלונות	מספר אחראיות	מספר סטודנטים	שם המוסד	מספר	סוג המוסד וסה"כ הסטודנטים
0	0	2	8,079	אתגר מכללה להנדסה וטכנולוגיה	49	
1	1	2	2,000	המכללה הטכנולוגית להנדסאים אורט בראודה כרמיאל	50	
0	0	2	2,500	מכללת אורט סינגאלובסקי	51	
0	0	2	1,421	מכללת אורט רחובות	52	
1	1	1	600	מכללת אורט הרמלין להנדסאים נתניה	53	
2	2	1	1,900	ביה"ס הארצי להנדסאים - קרית הטכניון, חיפה	54	
0	0	1	26	המכללה לצילום קריית אונו	55	
1	1	1	1,150	הקריה ללימודי הנדסה וטכנולוגיה	56	
2	0	2	-	מכללה הטכנולוגית רופין	57	
0	0	1	900	ארו - מרכז לקידום החינוך והחברה בגליל המערבי	58	
0	0	2	800	מכללת הנגב ע"ש פי ספיר	59	
0	0	1	400	מכללת נצרת עילית - יזרעאל	60	
1	1	1	120	סל"ה - סטודיו לאומנויות התאטרון מיסודו של יורם לוינשטיין	61	בתי ספר לאומנות: סה"כ 735 סטודנטים
0	0	1	113	בית-צבי - ביה"ס לאמנויות הבמה	62	
0	0	1	55	גודמן ביי"ס למשחק בנגב	63	
2	2	1	137	מוסררה ביה"ס לאומנות ע"ש נגר	64	
1	1	1	310	מנשר לאומנות	65	
271	231	135	326,844	סה"כ		

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

לוח 9: המוסדות שלא דיווחו, תשע"ו

סוג המוסד	מספר	המוסד
מכללות מתוקצבות אקדמיות	1	האקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים
	2	המרכז האקדמי לב
	3	המכללה האקדמית ספיר
	4	מכון טכנולוגי חולון
	5	המכללה האקדמית צפת
מכללות אקדמיות לא מתוקצבות	6	המרכז האקדמי שערי מדע ומשפט (שערי משפט לשעבר)
	7	מכון שכטר למדעי היהדות
	8	המרכז האקדמי למשפט ולעסקים
מכללות מורים להכשרת	9	מכללה אקדמית לחינוך - אורות ישראל (מורשת יעקב)
	10	מכללה ירושלים
	11	המכללה האקדמית בית ברל
	12	סמינר הקיבוצים- המכללה לחינוך לטכנולוגיה ולאמנויות
	13	מכללה אקדמית לחינוך אורנים
	14	המכללה האקדמית לחינוך תלפיות
	15	המכללה האקדמית הערבית לחינוך בישראל- חיפה
	16	המכללה האקדמית הדתית לחינוך שאנן
	17	המכללה האקדמית לחינוך גבעת וושינגטון
	18	אלקאסמי- מכללה אקדמית לחינוך
	19	מכללת סחי'נין
	20	בית ספר מנדל למנהיגות חינוכית
מכללות הנדסאים להכשרת	21	מרכז חרדי להכשרה מקצועית-ירושלים
	22	רשת עמל
	23	אורט כפר סבא
	24	בית יעקב בא"י - ירושלים
	25	בית יעקב מעלות
	26	המכללה הטכנולוגית באר שבע
	27	המכללה הטכנולוגית תל חי
	28	הנדסאים באריאל
	29	מכון אבני
	30	מכלול - תכנית תורנית מדעית
	31	מכללה אזורית אשקלון
	32	מכללה אזורית צפת

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

סוג המוסד	מספר	המוסד
	33	מכללה אקדמית אלקאסמי
	34	מכללה טכנולוגית כנרת
	35	מכללת סכינין
	36	מכללת שנקר - הנדסאים תל אביב
	37	מפעלות שמחה
	38	סאונד- ביה"ס להנדסת קול
	39	סמינר אופקים מכללת באר שבע
	40	סמינר בנות אלישבע
	41	סמינר הליכות
	42	סמינר מרכז בית יעקב פ"ת
	43	סמינר שצ'רנסקי
בתי ספר לאומנות	44	סטודיו למשחק - י-ם/ת"א בהנהלת ניסן נתיב
	45	הסטודיו למשחק חולון החברה לפיתוח - הסטודיו למשחק
	46	עירית חולון - ביה"ס לאומנויות תיאטרון הבובות - חולון
	47	ביה"ס לתיאטרון חזותי י-ם
	48	סנדסיאל
	49	יתרת - שלומי
	50	עמותה לקידום ופיתוח תיאטרון בובות
	51	בית 9
	52	אימפרו - הסטודיו למשחק בקולנוע וטלוויזיה
	53	בי"ס רימון
	54	המרכז למוסיקה מן המזרח
	55	מכללת תל-חי -מכוני השכלה תרבות ואמנות - המכון לאמנויות
	56	מתנ"ס רוממה - בי"ס אמן
	57	מעלה - ללימודי טלוויזיה ותקשורת
	58	בי"ס סם שפיגל לקולנוע ולטלוויזיה
	59	טוהר - מכללה תורנית
	60	המסלול להכשרת רקדנים - ביכורי העתים
	61	בית הגפן - הסדנא להכשרת רקדנים/המרכז למצויינות במחול
	62	ורטיגו
	63	ליאת דרור ניר בן גל - הלהקה
	64	הללו - בי"ס למחול בניגון יהודי (ע"ר)
	65	כלים - עמותת הכוראוגרפים

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

סוג המוסד	מספר	המוסד
	66	מ.א. הערבה התיכונה
	67	מתנס אבן יהודה
	68	מתנס גדרה
	69	תמרה מיאלניק התאטרון הירושלמי למחול
	70	נדין בומר - עמותת הכוריאוגרפים
	71	קידום המחול הקלאסי בירושלים (ע"ר)
	72	מ.א. משגב
	73	בת-דור באר שבע מרכז עירוני לאמנות המחול
	74	הבלט הישראלי
	75	בלט פאנוב
	76	מתנ"ס מטה אשר ביי"ס ואולפן למחול געתון
	77	מ.א. הגליל העליון מרכז צ'ארלס קלור למוסיקה ולמחול
	78	מתנ"ס ראש פינה ביי"ס אזורי למחול
	79	אולפן למחול - עמק המעיינות (בקעת בית שאן)
	80	מ.א. מנשה אולפן למחול
	81	מ.א. שער הנגב אולפן למחול
	82	מ.א. אשכול אולפן למחול
	83	מ.א. עמק יזרעאל אולפן למחול
	84	אולפן למחול חצרים
	85	אולפן למחול קרית טבעון
	86	ביס" למחול עמותת אלזייתון
	87	אולפן למחול - מתנ"ס קטלייר אילת

